

JÚL 2013

1. 7. 1793 – v **Pustých Úpanoch** sa narodil **Michal Greguš**, pedagóg, profesor kolégia v Prešove a evanjelického lýcea v Bratislave, kantovský filozof, autor vedeckých prác z filozofie, histórie, fyziky, matematiky, pedagogiky a antropológie, tvorca latinsky a maďarsky písanej poézi; **zomrel 27. 9. 1838 v Bratislave** (220. a 175. výročie)

3. 7. 1848 – v **Hnúšti-Likieri** sa narodil **Jozef Hórk**, pedagóg, evanjelický kňaz, profesor a dekan Teologickej akadémie v Prešove, rektor prešovského evanjelického kolégia, cirkevný historik (165. výročie)

4. 7. 1758 – v **Modre** sa narodil **Ján Podhradský**, evanjelický kňaz, nitriansky senior, pedagóg, autor učebníc náboženstva, básnik, homiletik; zaslúžil sa o výstavbu ev. a. v. tolerančného kostola v Senici (255. výročie)

4. 7. 1778 – v **Krupine** sa narodil **Ján Sladkai**, evanjelický kňaz, senior spišských miest, náboženský spisovateľ, liečiteľ (235. výročie)

5. 7. 1763 – v **Štítniku** sa narodil **Matej Rojko**, evanjelický kňaz, autor historicky cenných kronikárskych záznamov, v ktorých verne opísal udalosti východoslovenského roľníckeho povstania r. 1831; **zomrel v Košiciach 25. 2. 1843** (250. a 170. výročie)

5. 7. 1863 – v **Luboreči** sa narodil **Ludovít Maróthy**, evanjelický kňaz, predseda spolku Tatran vo Viedni, autor humoristicky ladených črt z prostredia novohradského vidieka, študentského života a slovenskej vidieckej inteligencie (150. výročie)

6. 7. 1928 – vo **Viedni** zomrel **Ludovít Miloš Mičátek**, advokát, vydavateľ, organizátor politického, cirkevného, kultúrneho a hospodárskeho života dolnozemskej Slovákov a prvý dištriktuálny dozorca Slovenskej ev. a. v. cirkvi v Kráľovstve SHS (Juhoslávii) (85. výročie)

11. – 16. 7. 1843 – **schôdzka v Hlbokom**, stretnutie Ľ. Štúra, J. M. Hurbana a M. M. Hodžu, na ktorom padlo **rozhodnutie o zavedení spisovného slovenského jazyka do praxe**, predchádzalo jej prijatie slovenčiny ako spisovného jazyka na rokovaní Ľ. Štúra a jeho spolupracovníkov 14. 2. t. r. v Bratislave (170. výročie)

11. 7. 1978 – v **Bratislave** zomrela **Marie Karla Rafajová**, diakonisa, presbyterka cirkevného zboru a aktivistka Modrého kríža na Starej Turej, pracovníčka sirotinca a starobinca na Starej Turej, predsedníčka spolku Vieroslava, náboženská spisovateľka, autorka duchovnej poézie a piesní, prekladateľka, cirkevná publicistka (35. výročie)

13. 7. 1873 – na **Brezovej pod Bradlom** zomrel **Samuel Jurkovič**, učiteľ, osvetový, národnokultúrny a ľudovýchovný pracovník, organizátor slovenského družstevníctva, zakladateľ prvého úverového družstva na európskom kontinente (Spolku gazdovského v Sobotišti r. 1845) a Slovenského národného divadla nitrianskeho (1841), učiteľských a čitateľských spolkov, nedeľných škôl, knižníc, publicista, autor básní a školských učebníc, účastník národnorevolučného pohybu v 40. rokoch 19. storočia, člen revolučnej SNR v r. 1848 – 1849, spoluzakladateľ Matice slovenskej (140. výročie)

15. 7. 1808 – vo **Vrbovom** zomrel **Ondrej Lačný**, evanjelický kňaz, nitriansky senior, pedagóg, náboženský spisovateľ, autor duchovných piesní (205. výročie)

16. 7. 1783 – v **Rybníku sa narodil Martin Maróthy**, učiteľ, publicista, dopisovateľ Slovenských národných novín, v ktorých sa komplexne venoval problematike školstva, autor príležitostnej poézie a rukopisného náčrtu dejín Novohradského seniorátu, národnokultúrny pracovník (230. výročie)

20. 7. 1558 – v **Levoči zomrel Juraj Moller**, konvertita na evanjelickú vieru, pôvodne bojovník proti Reformácii, kňaz, budovateľ cennej knižnice, autor vzácnej kroniky o Reformácii na Spiši a dejepisného diela o Kežmarku (455. výročie)

22. 7. 1923 – v **Pukanci zomrel Martin Bujna**, evanjelický kňaz, hontiansky senior, spoluzakladateľ sirotincov v Modre a Liptovskom Mikuláši, cirkevný publicista, ľudovýchovný pracovník (90. výročie)

23. 7. 1893 – v **Békešskej Čabe (Mad'arsko) sa narodil Ján Krasko**, hudobný skladateľ, pedagóg, zberateľ ľudových piesní, autor zborových skladieb pre rôzne kategórie interpretov, symfonických diel, kantát, cirkevných skladieb, hudobný publicista (120. výročie)

24. 7. 1848 – v **Rozložnej sa narodil Július Botto**, právnik, advokát, historik, kultúrny činiteľ, člen vedenia Slovenskej národnej strany a zakladajúci člen Muzeálnej slovenskej spoločnosti, cirkevný funkcionár, publicista, autor množstva prác o dejinách Gemera a Uhorska so zreteľom na Slovensko, o husitoch a bratříkoch, udalostiach 16. a 17. storočia, stavovských povstaniach, revolúcii 1848, osobnostiach slovenského národného a kultúrneho života, publicista glosujúci problémy politického života a diania v súvekej uhorskej spoločnosti (165. výročie)

23. 7. 1993 – v **Berlíne zomrel Rudolf Macúch**, evanjelický kňaz, polyglot, lingvista, popredná osobnosť európskej a svetovej orientalistiky, semitológ, arabista, špecialista na Irán, autor gramatík starozmluvných jazykov územia Palestíny, religionista, zaoberajúci sa o. i. interakciou kresťanskej a islamskej duchovnej kultúry, vysokoškolský pedagóg FF UK v Bratislave, profesor univerzity v Teheráne a Freie Universität v Berlíne, vedúci Ústavu pre semitológiu a arabistiku FU v Berlíne (20. výročie)

25. 7. 1908 – v **Siladiciach zomrel Andrej Horislav Lanštiak**, evanjelický kňaz, náboženský spisovateľ, cirkevný publicista (*Evanjelik, Evanjelický cirkevník, Korouhev na Sionu*) básnik, odporca spisovnej slovenčiny, signatár Kollárovej výzvy na obnovu česko-slovenskej jazykovej jednoty, popredný člen Ústavu reči a literatúry česko-slovenskej v Levoči a Prešove (105. výročie)

25. 7. 1933 – v **Bratislave zomrel Michal Lúčanský**, evanjelický kňaz, teológ, cirkevný publicista, prekladateľ, predseda SEM-u, profesor Evanjelickej vysokej školy teologickej v Kaunase a Evanjelickej vysokej školy teologickej v Bratislave, hlavný redaktor *Stráže na Sione*, redaktor *Nového rodu*, autor teologických prác, vysokoškolských učebných textov, duchovnej poézie (80. výročie)

25. 7. 1963 – v **Levoči zomrel Mikuláš Sontág ml.**, lekár, zakladateľ jedného z najmodernejších sanatórií na liečbu pľúcnych ochorení v Európe – ústavu *Palace* v Novom Smokovci, predseda Zväzu tatranských kúpeľov, Spolku spišských lekárov a turistického spolku Karpathenverein, horolezec, propagátor lyžovania (50. výročie)

27. 7. 1893 – v **Čelovciach sa narodil Pavol Petřík-Čelakovský**, pedagóg, učiteľ hudby a spevu, hudobný skladateľ, zbormajster robotníckeho spevokolu Sitno a Spevokolu horehronských učiteľov, autor *Malej partitúry k Zpěvníku a Transociu* (1928), operiet, zborových a i. skladieb (**zomrel v Banskej Štiavnici 12. 2. 1963**) – (120. a 50. výročie)

27. 7. 1908 – v **Nadlaku (Rumunsko) zomrel Karol Hrdlička**, evanjelický kňaz, národnokultúrny a osvetový pracovník v prostredí dolnozemských Slovákov, šíriteľ a autor slovenskej a náboženskovýchovnej a vzdelávacej literatúry, odporca maďarizácie, prispievateľ slovenskej cirkevnej a národnej tlače, autor prvého, knižne vydaného prekladu poézie A. Petőfiho do slovenského jazyka (105. výročie)

28. 7. 1748 – vo **Veličnej sa narodil Matej Šulek**, evanjelický kňaz, náboženský spisovateľ, cirkevný historik evanjelického Tisovca a Liptova, autor duchovných piesní a príležitostnej poézie, prekladateľ, zberateľ kníh a archíválií, člen Učenej spoločnosti malohontskej, zaslúžil sa o rozvoj ev. a. v. cirkevného zboru v Tisovci po hmotnej i duchovnej a kultúrnej stránke (265. výročie)

28. 7. 1878 – vo **Zvolene sa narodil Eudovít Medvecký**, právnik, statkár, verejný činiteľ a politik, hlasista, spolupracovník V. Šrobára a M. Hodžu, jeden zo zakladateľov agrárneho politického prúdu na Slovensku, spoluzakladateľ a funkcionár Republikánskej strany poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu, tajomník Ligy proti komunizmu, poslanec Národného zhromaždenia, člen bankovej rady Národnej banky československej, predseda Ústredného družstva a Slovenskej ovocinárskej spoločnosti (135. výročie)

28. 7. 1888 – v **Sučanoch zomrel Ondrej Hodža**, evanjelický kňaz, turčiansky senior, dejateľ štúrovského hnutia, národnokultúrny pracovník, spoluzakladateľ Tatrina a Matice slovenskej (člen jej výboru), účastník Slovenského povstania 1848 – 1849, signatár Memoranda národa slovenského, bojovník proti maďarizácii, podporovateľ slovenských škôl, publicista (125. výročie)

29. 7. 1793 – v **Mošovciach sa narodil Ján Kollár**, evanjelický kňaz, kazateľ, farár a budovateľ slovenského ev. a. v. cirkevného zboru v Pešti, o ktorého osamostatnenie sa zaslúžil, zakladateľ tamojšej slovenskej školy a aktívny organizátor národnokultúrnych aktivít a spolkovéj činnosti, profesor slovanskej archeológie na univerzite vo Viedni, ideológ slovanskej vzájomnosti, básnik, filológ, stúpenec česko-slovenskej jazykovej jednoty, homiletik, publicista, etnograf a folklorista, pedagóg, literárny historik a teoretik, jedna z najvýznamnejších osobností slovenského národného obrodzenia a európskeho panslavizmu (220. výročie)